

Znak: WZPS-5.431.1.33.2024.JJA
Szczecin, 20 lutego 2025 r.

Pani
Romana Klimek-Jacoszek
Dyrektor Centrum Opieki nad Dzieckiem
im. Konstantego Maciejewicza
w Szczecinie

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniu 17 grudnia 2024 r. została przeprowadzona kontrola w trybie uproszczonym w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Po lipą”, mieszczącej się przy ul. Śląskiej 12/5 w Szczecinie.

Kontrolę, na podstawie upoważnienia nr 139/2024 z dnia 3 grudnia 2024 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Justyna Jarczewska – starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem oraz Małgorzata Andraszkiewicz – starszy inspektor wojewódzki.

Przedmiotem kontroli były zagadnienia zawarte w piśmie Prokuratury Rejonowej Szczecin – Zachód z dnia 19 listopada 2024 r., dotyczące możliwych nieprawidłowości w działalności placówki w zakresie zadań związanych z opieką i wychowaniem, ze szczególnym uwzględnieniem praw dziecka.

akta kontroli str. 1-2

Podstawy dokonanych ustaleń:

- ankiety i rozmowy przeprowadzone z 7 wychowankami,
- oględziny pomieszczeń placówki,
- analiza dokumentacji przekazanej przez jednostkę pismami z 3 i 17 stycznia 2025 r.

Działalność placówki w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49),

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477),

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego wpłynęło pismo z Prokuratury Rejonowej Szczecin-Zachód z 19 listopada 2024 r. wskazujące na konieczność przeprowadzenia kontroli w placówce. Dołączona do pisma dokumentacja zawiera zarzuty dotyczące niewłaściwego sprawowania opieki nad dziećmi. Oceny działalności dokonano na podstawie szczegółowej analizy realizacji przez placówkę następujących zadań:

1. Warunki lokalowe.

Zarzuty dotyczyły m. in. złych warunków sanitarnych skutkujących pogorszeniem stanu zdrowia dzieci.

Placówka mieści się w centrum miasta w kamienicy na drugim piętrze i składa się z następujących pomieszczeń:

- 4 pokoi przeznaczonych dla dzieci, w tym dwa 4-osobowe, jeden 3-osobowy i jeden 1-osobowy w których zamieszkuje łącznie 12 dzieci. Wszystkie pokoje wyposażone są w łóżka (odpowiednio do liczby dzieci) oraz miejsca do przechowywania rzeczy osobistych. Pokoje odpowiednio oświetlone, ściany czyste bez oznak wilgoci i zagrzybienia,
- 2 łazienek z toaletami i miejscem do prania i suszenia rzeczy, (z jednej łazienki korzystają chłopcy a z drugiej dziewczynki co zapewnia dzieciom intymność),
- kuchni, w której znajduje się stolik z krzesłami, wyposażonej w niezbędny sprzęt AGD, żywność dostępną dla wychowanków w lodówce oraz szafkach (kuchnia nie jest zamykana),
- salon z dużym stołem, kanapą, telewizorem umożliwiający wypoczynek, wspólne spędzanie czasu wolnego oraz odrabianie lekcji,
- pokój wychowawców, w którym m. in. przechowywane są dokumenty, zapasy środków chemicznych oraz leki dla wychowanków – pomieszczenie zamykane na klucz,
- magazynek w którym przechowywane są dodatkowe produkty spożywcze (zapasy), pomieszczenie zamykane na klucz.

akta kontroli str. 3-5

2. Prawa dziecka.

Zarzuty dotyczyły m. in. ograniczania kontaktów z osobami bliskimi, przemocy w placówce, niewłaściwego komunikowania się opiekunów z dziećmi (obraźliwe, poniżające, lekceważące określenia), braku możliwości korzystania z rowerów i hulajnóg w czasie wolnym.

W placówce na dzień kontroli umieszczonych było 12 wychowanków (zgodnie z liczbą miejsc określoną w regulaminie). Na miejscu przebywało 7 wychowanków, natomiast 5 przebywało poza placówką z czego: 4 w młodzieżowym ośrodku wychowawczym i 1 w okręgowym ośrodku wychowawczym.

Przeprowadzono ankiety i rozmowy z 7 wychowankami obecnymi w placówce.

Wszystkie dzieci podały, że mogą utrzymywać kontakty z najbliższymi osobami.

Wśród osób, z którymi mogą porozmawiać o swoich problemach dzieci wskazały: wychowawców – 5 osób, [tekst wyłączony z jawności] – 2 osoby, po jednej osobie wskazano - psychologa, pedagoga, rodziców, opiekuna prawnego. Wśród pracowników, z którymi dzieci swoje relacje określają pozytywnie znaleźli się wychowawcy: [tekst wyłączony z jawności]).

Na pytanie o osoby, które w ocenie dzieci traktowały ich źle, dwoje wychowanków nie wskazało żadnego pracownika, natomiast cztery osoby wskazały na [tekst wyłączony z jawności], która „daje karę, jak coś się nie zrobi, przekręca rozmowę, żeby było na jej, zmienia zdanie i mówi, że my kłamiemy, wymyśla zdarzenia, które nie są

prawdą, manipuluje dziećmi, wystuguje się dziećmi, czepia się o byle co". Trzy osoby wskazały [tekst wyłączony z jawności], który „zatrzymuje kieszonkowe lub otrzymujemy je po czasie, kłamie w żywe oczy, krzyczy na dzieci i wychowawców, zmusił mnie do napisania listu, jak ja tego nie chciałam, nie umie nic normalnie załatwić i zawsze daje kary za to co się źle robi". Powyższe informacje przekazano dyrektorowi centrum oraz jego zastępcy celem przyjrzenia się i podjęcie działań poprawiających relacje wychowanków z wychowawcami.

Wśród nagród stosowanych w placówce dzieci wymieniły: większe kieszonkowe, dłuższy czas wychodzenia, obiad z panią dyrektor, dłuższy czas na telefon. Jako kary dzieci wskazały: zakaz wyjścia, zmniejszone kieszonkowe, brak elektroniki, kara na telefon, zakaz korzystania z komputera, zabranie telefonu, komputera.

Czworo wychowanków podało, że w sytuacji kiedy nie zgadzają się z karą, mogą porozmawiać z wychowawcą, dwóch wskazało, że nie wiedzą co mogą zrobić z karą, a jeden wychowanek wskazał, że dyskutuje.

Na pytanie czy w placówce zdarzały się Tobie lub innym wychowankom przypadki przemocy dzieci odpowiedziały następująco:

	nie	spotkało mnie	widział em	kto był sprawcą?	
				dorośli	dziecko
kopanie, bicie, szarpanie, itp.	6	1	0	0	1
wyzywanie, wyśmiewanie, obrażanie, itp.	0	4	3	1	5
zastraszanie, prześladowanie, gnębienie, poniżanie	3	2	2	1	3
wymuszanie, wyłudzenie pieniędzy lub innych rzeczy, kradzież	3	2	2	0	4
namawianie do stosowania środków odurzających (alkohol, narkotyki, dopalacze)	5	1	2	0	4

Z przeprowadzonej ankiety oraz rozmowy z wychowankami wynika, że w placówce pojawiają się zachowania przemocowe wśród wychowanków. Wskazują zatem na konieczność podejmowania działań niwelujących takie zachowania. Dwoje dzieci podało wychowawcę jako sprawcę a ich zachowania opisano wyżej.

Na pytanie, czy w czasie wolnym mogą korzystać z rowerów czy hulajnóg wszystkie dzieci potwierdziły, że mogą.

Czworo dzieci wskazało, że jeździ na wycieczki szkolne, jedno, że nie ma ochoty jeździć a jedno, że nie jest tym zainteresowane.

akta kontroli str. 6-26

3. Zapewnienie dzieciom wyżywienia, wyposażenia w odzież, obuwie i środki higieny osobistej, dostępu do opieki zdrowotnej oraz kwoty pieniężnej do własnego dysponowania.

Zarzuty dotyczyły m. in. niedostępności jedzenia, braku środków higieny osobistej, zaniedbań leczenia dentystycznego, podawania leków niezgodnie z zaleceniami lekarza, kieszonkowego zależnego od humoru opiekuna.

Wszystkie dzieci wskazały, że mają swobodny dostęp do jedzenia i picia. Z oględzin placówki wynika, że dzieci mają zapewnione wyżywienie w odpowiedniej ilości i jakości, mogą z niego korzystać bez ograniczeń.

Wszystkie dzieci potwierdziły, że mają zapewnioną odzież i obuwie na każdą porę roku. Nie zgłosiły żadnych potrzeb w tym zakresie.

Wszystkie dzieci potwierdziły, że mają zapewnione artykuły higieniczne (w tym przybory do golenia, podpaski, tampony). Podczas rozmowy z wychowawcą i ogłędzin placówki stwierdzono, że środki higieniczne kupowane są przez wychowawcę co miesiąc i rozdawane bezpośrednio wychowankom, dodatkowo niewielki zapas środków jest również w pokoju wychowawców.

Zgodnie z wyjaśnieniami wychowawcy, w placówce nie ma dzieci z alergiami, które wymagałyby specjalnych środków higienicznych.

Z rozmów z dziećmi wynika, że sześcioro z nich pozostaje pod opieką dentysty, jedno dziecko wskazało, że nie ponieważ, ma wszystkie zęby wyleczone. Dwoje dzieci korzysta z pomocy psychiatry, a troje przyjmuje leki na stałe. Z ogłędzin placówki wynika, że leki przechowywane są w zamkniętej szafie w pokoju wychowawców. Nie jest prowadzony rejestr podawania leków.

Na pytanie dotyczące kieszonkowego, wszyscy wychowankowie wskazali, że zawsze dostają przynajmniej najniższą kwotę do własnego dysponowania.

Zdaniem dzieci, kieszonkowe może zostać zmniejszone za: kradzież, ucieczki, niestosowne zachowanie, pyskowanie, kłnięcie, nie chodzenie do szkoły, za nie posprzątany pokój, za szkołę.

Wychowankowie w rozmowie z kontrolującymi wskazali, że listy wypłat kieszonkowego podpisują bez kwoty jaką mają otrzymać. Wysokość ma być ustalona na „społeczności”, jednak odbywają się one bardzo rzadko. O wysokości kieszonkowego dowiadują się dopiero przy jego otrzymaniu.

W ocenie kontrolujących powyższe zachowanie wychowawcy nie uczy dzieci odpowiedzialności oraz uważności czytania dokumentów co może przełożyć się na utrudniony start w dorosłym życiu.

akta kontroli str. 6-26

4. Zapewnienie wsparcia specjalistycznego. Wolontariat w placówce.

Zarzuty dotyczyły godzin, w jakich dostępny jest psycholog – pracuje w czasie, gdy dzieci są w szkole, siedzi i nic nie robi, nie ma szans, by z nim porozmawiać.

Wszystkie dzieci potwierdziły, że mają możliwość rozmowy z psychologiem, gdy tego potrzebują.

Analizie poddano grafik pracy specjalistów w miesiącu grudniu 2024 r. Wsparcie specjalistyczne w placówce zapewniali: pedagog i psycholog po jeden raz w tygodniu w godzinach 9.00-17.00. Specjaliści jedną godzinę z każdego dyżuru (pierwszą) przeznaczali na prowadzenie dokumentacji i inne czynności. To oznacza, że w praktyce pozostawali do dyspozycji dzieci i pracowników od godziny 10.00.

Większość wychowanków to nastolatki, którzy realizują obowiązek szkolny w szkołach w różnych częściach miasta, co powoduje, że do placówki docierają w późnych godzinach popołudniowych. W ocenie kontrolujących, pomimo, że żadne dziecko nie zgłosiło utrudnionego dostępu do specjalisty należy rozważyć zmianę godzin pracy specjalistów w celu dostosowania ich do potrzeb i obecności dzieci w placówce.

Zgodnie z informacją przekazaną przez dyrektora centrum placówka nie korzysta ze wsparcia wolontariuszy.

akta kontroli str. 6-32

5. Wydatkowanie środków ze świadczenia wychowawczego „800+”.

Zarzuty dotyczyły m. in. braku możliwości wykorzystania środków na korepetycje.

W trakcie kontroli prowadzono z dziećmi rozmowy na temat ich wiedzy, co do celu wydatkowania środków ze świadczenia wychowawczego „800+”.

Jedno dziecko wskazało, że wie, że ma pieniądze, drugi wychowanek wskazał, że jak chce coś kupić to pyta i zazwyczaj może. Pozostali wychowankowie wskazali, że środki mogą przeznaczać na: moje potrzeby (rower), nowy telefon lub na coś dołożyć np. okulary, ciuchy i rzeczy szkolne, moje prywatne rzeczy, własne wydatki.

Po kontroli poproszono dyrektora centrum o dostarczenie procedury określającej zasady wykorzystywania świadczenia wychowawczego „800+”, dokumenty potwierdzające wykorzystanie tego świadczenia na każdego wychowanka placówki w okresie od 1.01. do 30.11.2024 r. oraz informację ilu wychowanków złożyło podanie o skorzystanie z tych środków, w ilu przypadkach odmówiono i dlaczego. Pismem z 3 stycznia 2025 r., dyrektor centrum dostał kopie dokumentów potwierdzających przekazanie środków dla dzieci pozostających w placówce – środki wykorzystano m. in. na zakup odzieży i obuwia, telefonu, roweru, karnetu na siłownię, na wyjazdy wakacyjne, wycieczki szkolne, wizyty u ortodonta, leczenie zębów, zakup okularów, wyrobienie książeczki sanepidowskiej, opłatę czesnego w szkole.

Część dzieci korzystała także z zajęć organizowanych przez UKS Sternik i z tego tytułu opłaty członkowskie regulowane były ze środków z programu „800+”.

Ponadto w dostarczonej przez centrum dokumentacji znajdowała się nota obciążeniowa za wyżywienie za miesiąc maj 2024 r. w wysokości 572 zł., wystawioną przez młodzieżowy ośrodek wychowawczy co może świadczyć, że została opłacona ze świadczenia 800+. Jest to niezgodne z przepisami albowiem zgodnie z § 18 ust. 1 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej zapewnia się m. in. wyżywienie dostosowane do jego potrzeb rozwojowych, kulturowych, religijnych oraz stanu zdrowia, wyposażenie w odzież i obuwie oraz dostęp do opieki zdrowotnej. Z kolei art. 9a ust. 1 ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci wskazuje, że świadczenie wychowawcze przyznane na dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych przeznacza się w szczególności na rozwój zainteresowań oraz zwiększanie szans edukacyjnych i rozwojowych dzieci umieszczonych w tych placówkach lub ośrodkach, lub gromadzi jako oszczędności.

W związku z powyższym, wątpliwości kontrolujących wzbudził sposób wydatkowania środków ze świadczenia wychowawczego niektórych wychowanków, szczególnie w związku z brakiem jasnych zasad wydawania zgody dyrektora centrum na ich wykorzystanie.

akta kontroli str. 6-26, 33-54

Wszystkie uwagi dotyczące funkcjonowania placówki i sprawowania opieki nad dziećmi zostały przekazane dyrektorowi centrum na spotkaniu podsumowującym w dniu 20 grudnia 2024 roku.

Podsumowanie ustaleń kontroli.

stwierdzone nieprawidłowości / uchybień	- przedkładanie listy kieszonkowego do podpisu wychowankom bez wpisanej kwoty
przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości / uchyleń	- zaniedbanie
skutki stwierdzonych nieprawidłowości / uchyleń	- brak informacji na temat wysokości kieszonkowego

osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości / uchybienia	wychowawca, dyrektor centrum
uprawnienia jednostki kontrolowanej	zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania
wpis w książce kontroli	27
wystąpienie otrzymują	1) Dyrektor Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie 2) Wojewoda Zachodniopomorski

W związku ze stwierdzonym uchybieniem, w celu jego wyeliminowania oraz podniesienia jakości opieki nad dziećmi wydaję

zalecenie zwykłe:

- 1) listy kieszonkowego do podpisu przez wychowanków przedkładać z wpisaną wysokością kwoty jaka ma być wypłacona danemu dziecku.

W przypadku braku zastrzeżeń do zaleceń pokontrolnych, proszę poinformować mnie w ciągu 30 dni od daty otrzymania wystąpienia o sposobie ich realizacji.

Z upoważnienia
Wojewody Zachodniopomorskiego
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:
Małgorzata Andraszkiwicz
Starszy inspektor wojewódzki
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Justyna Jarczewska
Starszy inspektor wojewódzki
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Izabela Wojtczak-Sikorska
Zastępca Dyrektora
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

Klauzula anonimizacji

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej(Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
- C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
- D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne)